

Er ref/dnr: LI2025/02064

Vårt dnr: 2026/0008

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm 20 februari 2026

Yttrande angående remiss av regeringsuppdrag om säl och skarv

Sammanfattning

Svenska Naturskyddsföreningen anser att de redovisade förslagen i grunden bygger på en otillräcklig och delvis missvisande problembeskrivning. Minskade fiskbestånd i svenska havs- och kustområden är i första hand en följd av långvarig mänsklig påverkan, såsom överfiske, övergödning, miljögifter, klimatförändringar och habitatförluster.

Aktuell forskning visar att det saknas vetenskapligt stöd för att peka ut säl och storskarv som huvudorsaker till fiskbeståndens tillbakagång. Att rikta breda förvaltningsåtgärder mot naturligt förekommande toppredatorer riskerar därför att bli ineffektivt, kontraproduktivt och att förskjuta fokus från de åtgärder som faktiskt är avgörande för havsmiljöns återhämtning.

Naturskyddsföreningen avstyrker därför förslag som syftar till generell populationsbegränsning av säl och storskarv som medel för att stärka fiskbestånden.

Övergripande synpunkter

1. Fiskbeståndens problem är i grunden antropogena

Naturvårdsverkets redovisning utgår i stor utsträckning från antagandet att begränsning av säl- och skarvpopulationer är en central åtgärd för att påskynda återhämtningen av känsliga fiskbestånd. Samtidigt framgår det i underlaget att fiskbeståndens tillbakagång beror på flera samverkande faktorer, där mänsklig påverkan dominerar.

Detta bekräftas av forskningsunderlag som visar att långsiktiga förändringar i fiskbeståndens storlek och struktur främst drivs av fisketryck, förändrade näringsvävar, klimatförändringar och försämrad livsmiljö, medan predation från säl och sjöfågel i huvudsak har lokala och situationsberoende effekter.

2. Vetenskapligt stöd saknas för att peka ut säl och skarv som huvudproblem

Nyare forskning och vetenskapliga sammanställningar ifrågasätter tydligt den ofta förekommande föreställningen att säl och storskarv skulle vara avgörande förklaringar till fiskbeståndens svaga utveckling.

Forskare knutna till Stockholms universitets Östersjöcentrum har framhållit att det är felaktigt att koppla säl och skarv till sillbeståndens problem, och att en sådan förenklad orsakskedja saknar stöd i tillgängliga data. I stället pekas överfiske, förändrade ekosystemprocesser och klimatrelaterade förändringar ut som centrala orsaker.

Vidare visar en nyligen publicerad vetenskaplig artikel att det vetenskapliga stödet för gråsälsjakt som effektiv förvaltningsåtgärd för att förbättra fiskbestånd saknas, samt att evidens för positiva effekter på fiskbestånd är frånvarande.

Även en rapport från SLU om sälars roller i ekosystem och påverkan på fisk betonar komplexiteten i samspelet mellan säl och fisk, och att slutsatser kräver försiktighet eftersom både sälar och fisk är mobila och födosammansättningen varierar kraftigt mellan områden, säsonger och år.

3. Naturlig predation kan inte jämföras med mänskligt resursuttag

Säl och storskarv är naturliga toppredatorer som under lång tid varit en integrerad del av marina och kustnära ekosystem. Deras predation sker selektivt och bidrar till ekosystemens funktion och stabilitet.

Människans nyttjande av fiskresurser skiljer sig fundamentalt från detta genom sin omfattning, sin tekniska effektivitet och sina kumulativa effekter. Industriellt fiske påverkar inte bara fiskbestånden utan även livsmiljöer, bottenfauna och hela näringsvävar.

Att likställa eller ställa naturlig predation mot mänskligt fiskeuttag riskerar att förminska människans ansvar för havsmiljöns tillstånd.

Synpunkter på föreslagna åtgärder

Begränsning av säl- och skarvpopulationer

Naturskyddsföreningen avstyrker förslag som syftar till generell populationsbegränsning av säl och storskarv, inklusive utökad skyddsjakt och reproduktionsbegränsande åtgärder såsom äggoljering.

Sådana åtgärder:

- saknar tillräckligt vetenskapligt stöd som generella styrmedel för återhämtning av fiskbestånd,

- riskerar att stå i strid med försiktighetsprincipen, och
- riskerar att underminera skyddet för arter som omfattas av nationella och internationella bevarandeåtaganden.

Eventuella åtgärder riktade mot predatorer bör endast komma i fråga i strikt avgränsade undantagsfall där allvarlig skada kan påvisas och där andra lösningar saknas.

Behov av omprioritering i havsmiljöarbetet

Naturskyddsföreningen anser att regeringens fortsatta arbete bör fokusera på åtgärder som adresserar de huvudsakliga, mänskligt orsakade belastningarna på havsmiljön. Det innebär bland annat:

- kraftigt minskat fisketryck, särskilt i kustnära områden,
- begränsning och avveckling av bottentrålning i känsliga livsmiljöer,
- långtgående åtgärder mot övergödning och näringsläckage från jordbruk och avlopp,
- restaurering av marina miljöer, särskilt lek- och uppväxtmiljöer för fisk.

Utan sådana åtgärder riskerar fokus på säl och skarv att bli en avledande åtgärd som inte leder till förbättrad ekologisk status i havsmiljön.

Avslutande synpunkter

Svenska Naturskyddsföreningen vill tydligt understryka att säl och storskarv inte är orsaken till havens kris. De äter fisk – precis som människan – men gör det inom ramen för naturliga ekosystemprocesser.

Det är hur vi människor fiskar, förorenar och exploaterar haven som kraftfullt måste åtgärdas om fiskbestånden ska ges möjlighet att återhämta sig långsiktigt.

Detta remissvar har utarbetats av Isak Isaksson, sakkunnig biologisk mångfald och rovdjur, Ida Carlén, sakkunnig Hav vid rikskansliet, och Therese Börjesson, chef för avdelningen Biologisk mångfald och miljögifter på Naturskyddsföreningen.

För Naturskyddsföreningen

Stockholm dag som ovan

Therese Börjesson
chef för hav, vatten och miljögifter

Referenser

Lundström, K., Carlsson, A. M., Karlsson, M., Mion, M., Eriksson, P. & Ahola, M. P. (2025). The reintroduction grey seal hunting in Sweden – A review of hunting and seal population data (2001–2024). NAMMCO Scientific Publications, 14. doi:10.7557/3.8086.

Lundström, K., Hammar Perry, D., Thor, P., Ovegård, M., Karlsson, M. & Mion, M. (2025). Sälars roller i ekosystem och påverkan på fisk. Rapport, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). doi:10.54612/a.5udj66v2pk.

Stockholms universitets Östersjöcentrum (2025). Forskare: Fel att koppla säl och skarv till sillbeståndens problem. Nyhetsartikel, Stockholms universitet. (Publicerad 15 maj 2025.)

Rathjen, M. (2023). Djurvälstånd och djurskydd vid säljakt i Sverige: En kvalitativ och kvantitativ studie med fokus på jaktmetoder och utfall. Examensarbete (30 hp), Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Uppsala.